

Elin Abrahamsson

*Enahanda läsning. En queer
tolkning av romancegenren*
akad. avh.

Ellerström 2018

1

För mig som har ett intresse för populärkultur och arbetar inom genusvetenskap känns det som att dessa två områden kombineras för sällan. *Enahanda läsning* är en mycket välskriven genusvetenskaplig avhandling om populärkultur och ett nöje att läsa. Abrahamsson själv resonerar kring forskning om romancegenren, den sorts populärkultur hon skriver om, dess inriktning och utbredning. Är det för att genren inte anses seriös som den inte har beforskats så mycket, frågar hon sig. Böckerna som definieras som romance är ju nämligen omätligt populära och kan väl därför anses ha ett allmänintresse? I sin avhandling undersöker Abrahamsson både bilden av romanceläsaren, läsakten och exempel på populär romance: *Twilight*-seriens böcker och filmer samt böckerna i *Fifty shades of grey*-serien. Syftet är att undersöka vilka förståelser av genus och sexualitet som finns i nedvärderingen av romance, samt hur dessa utmanar en normativ sexualitet. Abrahamsson tar hjälp av en queerteoretisk förståelse av genus och sexualitet tagen från främst Judith Butler (1990, 1993), en queer läsart som metod utvecklad av genusforskare inom litteraturvetenskap (Kivilaakso med flera 2012), samt Eve Kosofsky Sedgwicks (1994) resonemang om onani som ett utmanande av den heteronormativa ordningen. Den

tidigare forskningen är forskning om romancegenren och avstamp till hela avhandlingsprojektet tas i kulturstudietraditionens undersökande av kultur som meningsskapande i både texter och praktiker.

Avhandlingen präglas av idén om att romancegenren inbjuder till en onanistisk läsning och Abrahamsson argumenterar för att detta är en reparativ läspraktik, i linje med Sedgwicks (2003) definition av reparativ läsning. Den läsare som anammar en onanistisk läsning fullt ut går upp i läsningen, här och nu, och lämnar ”verkligheten” för sexuell njutning av romancegenren. Därmed kan onanistisk läsning ses som ett sorts motstånd mot samhället och dess maktdimensioner, som blir oviktiga. I den onanistiska läsningen diskuterar Abrahamsson hur huvudpersonerna Bella och Ana blir begärsobjekt genom sitt berättande och beskrivningarna av dem, deras känslor och njutning. Deras status som begärsobjekt i en onanistisk läsning blir ett ifrågasättande av den kvinnliga läsarens (antagna) heterosexuella begär. Avhandlingen är med andra ord inte en feministisk kritik av *innehållet* i romance. Även om kritiska resonemang om innehållet också förekommer är det inte dessa som driver argumentationen framåt utan en diskussion om den onanistiska läsartens motståndsmöjligheter mot en heteronormativ maktordning. Kapitel tre innehåller dock flera feministiska kritiska resonemang om hur romanceläsaren har konstruerats i debatt och kritik. Med andra ord gör Abrahamsson en annan sorts läsning av mediematerialet som analyseras där än av

själva romanceläsningens akt, och texter.

Att fokus läggs på den onanistiska läsningen är originellt. Detta analytiska grepp gör att fördomarna om romanceläsaren, läsandets akt och textens uppbyggnad blir tre delar som kan analyseras samman utan att slutsatserna blir motsägelsefulla – vilket till exempel Janice Radways (1991) klassiska analys av romance blir. Abrahamsson övertygar mig om att den onanistiska läsningen är en sorts reparativ läsning, och att den har potential att utmana den heteronormativa strukturen i texterna. Är jag lika övertygad om att detta är materialets huvudsakliga, eller största, meningsskapande? Kanske är det så, men eftersom den onanistiska läsningen av genus och sexualitet inte ställs mot några andra möjliga läsningar i Abrahamssons analys så är inte argumentationen för varför denna läsning är den viktigaste helt tydlig. Att *en* sorts läsning driver avhandlingens analys framåt gör argumentationen lätt att följa, fördjupad och till en glädje att läsa. Men lyckas Abrahamsson med den pluralism i teori och metod som hon beskriver som kulturstudiernas ideal? Genom att välja queerteori och queera närläsningar som teori och metod så avgränsar hon flera möjliga läsningar som kanske inte vore mindre reparativa.

Ett exempel på en empirisk avgränsning som Abrahamsson gör i sitt urval är att hon väljer bort Jacob – en karaktär som under en period i *Twilight*-sagan är en rival till Edward om Bellas uppmärksamhet och kärlek. I fankulturen kring *Twilight* fanns det fans som ”hejade” på Jacob, och alltså såg honom som en romantisk partner till

Bella. I filmatiseringen av *New Moon*, den andra delen i *Twilight*-serien, framställs han som ett begärsobjekt, och scener som inkluderar Jacob skulle kunna ingå i ett onanistiskt läsande. När Jacob – som tillhör quileute-stammen, ett urfolk, kan förvandla sig till varg, och tydligt rasifieras – inte inkluderas i den onanistiska läsningen undrar jag varför. I avhandlingen diskuteras den starka tvåsamhetsnormen både i skildringen av medlemmar i quileute-stammen, och i skildringarna av vampyrerna i Cullens familj. Men den onanistiska läsningen fokuserar endast Edward och Bella.

Det är också intressant att fundera på om andra reparativa läsningar – än den onanistiska – vore möjliga. En avhandling kan förstås inte göra alla läsningar, urval måste göras i en given text. Men förpassandet av Jacob till en fotnot, och att forskningen om vithet och kolonialitet i relation till *Twilight* tas upp väldigt kortfattat kanske stänger dörren till andra reparativa läsningar.

Ann Werner

Docent i genusvetenskap vid Södertörns högskola